

voorwoord.

In dit jaarverslag nemen we u mee in de resultaten van het afgelopen jaar. Resultaten waar we trots op zijn en waar we graag over vertellen. Maar ook ruimte voor een kritische noot in het tweede deel van dit voorwoord. Onze inspanningen hadden namelijk een veel grotere impact kunnen hebben en veel betere resultaten kunnen en moeten opleveren.

Terugkijken

Ondanks dat we het afgelopen jaar wederom te maken hadden met de coronacrisis, hebben we een goed jaar achter de rug waarin we veel hebben gedaan en bereikt. Mooie resultaten op het gebied van energie en hergebruik en een goed financieel resultaat. Resultaten die bijdragen aan onze missie om als toonaangevend nutsbedrijf onze gemeenten, waterschappen en inwoners koploper te maken en houden als het gaat om het verduurzamen van de energiehuishouding en het hergebruiken van grondstoffen.

Nieuwe aandeelhouders

We zijn blij met het toetreden van zes gemeenten en twee waterschappen als nieuwe aandeelhouders. Uit deze toetreding blijkt dat het concept van een publiek bedrijf op het gebied van duurzame energie en grondstoffen, waarbij niet het streven naar winstmaximalisatie maar het creëren van een publieke waarde centraal staat, nog steeds op brede steun bij gemeenten en waterschappen kan rekenen.

Meer warmte en duurzame energie

We hebben een recordaantal van 1.825 nieuwe klanten aangesloten en 5.385 nieuwe contracten afgesloten voor toekomstige warmteansluitingen. En ook dit jaar hebben we weer bijzondere gebouwen aangesloten, zoals het Noordwest Ziekenhuis in Alkmaar en de gevangenis in Heerhugowaard. Hiermee zijn deze gevangenis en de gevangenis in Dordrecht de eerste die van gas af zijn.

We hebben in 2021 de productie van duurzame energie verder verhoogd. In Westland is de tweede aardwarmtebron in productie gegaan en hebben we besloten tot nog minimaal drie aardwarmtebronnen, waarvan de realisatie inmiddels is gestart. In Dordrecht is Zonnepark Amstelwijck in juni officieel geopend. 11.500 zonnepanelen wekken genoeg groene stroom op voor 1.500 huishoudens. Ook hebben we zes zonneparken met 19.000 zonnepanelen gebouwd en in gebruik genomen op de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) van waterschap Hollandse Delta.

“we moeten nog meer afval hergebruiken en minder afdanken”

Met recycle-tarief minder restafval

Gemeente Noordoostpolder voerde als eerste inzamel-gemeente het recycle-tarief (met een financiële prikkel en een hogere service) in op 1 januari 2021. Afhankelijk van de gemeentelijke besluitvorming gaan vier tot acht gemeenten in 2022 over op het recycletarief. De resultaten in Noordoostpolder laten zien dat recycle-tarief doet wat het belooft. De hoeveelheid restafval is sterk verminderd en het scheidingspercentage stijgt. Ook hebben we in 2021 de nieuwe HVC-app geïntroduceerd bij de inwoners van de gemeente Noordoostpolder. Deze ondersteunt de inwoners bij het afval scheiden, door het geven van tips en door te laten zien hoeveel restafval ze hebben aangeleverd.

Record aan verwerkt gft

Er is in 2021 een recordhoeveelheid groen gas gemaakt van het gft van de inwoners van de gemeenten waarvoor HVC het gft verwerkt. Door een aantal aanpassingen in de verwerking, zoals het plaatsen van een nieuwe zeef in de installatie in Purmerend, is de kwaliteit van onze compost nog beter.

Vooruitkijken

Nog meer duurzame energie

De aankomende jaren gaan we de duurzame energieproductie verder verhogen, onder andere door de ontwikkeling van twee nieuwe zonneparken in de Noordoostpolder, namelijk zonnepark Sunspace en zonnepark Noordermeerdijk. Met respectievelijk 87.000 en 200.000 zonnepanelen leveren deze twee parken straks jaarlijks circa 125 miljoen kilowattuur groene stroom, voldoende om bijna 46.000 huishoudens van stroom te voorzien. Daarnaast zijn we bezig met het ontwikkelen van nieuwe windprojecten en breiden we de duurzame warmtelevering verder uit.

Nog meer hergebruik

We blijven continu werken aan het verbeteren van de resultaten van onze scheidingsinstallaties en bronscheiding bij de inzameling. Daardoor gaan er minder grondstoffen verloren en neemt de inzet als secundaire grondstof verder toe. Ook onderzoeken we de mogelijkheden om grondstoffen waarvoor we nu nog geen recycling realiseren, zoals afvalhout, alsnog hoger op de verwerkingsladder te krijgen.

Verder werken aan het klimaatvraagstuk

We moeten meer afval hergebruiken, minder afdanken, nog meer CO₂ afvangen en opslaan, meer energie produceren uit zon, wind en aardwarmte en minder energie verbruiken. In een hoger tempo dan we nu doen. En we moeten ons voorbereiden en instellen op een veranderend klimaat met plensbuien, hitte en droogte, andere flora en fauna. Veel van deze veranderingen komen op het bordje van onze gemeenten en waterschappen. Als HVC gaan we de opwarming van de aarde niet tegenhouden, maar we willen wel vooroplopen in CO₂-neutraal worden. Dat is een complexe transitie. Een transitie waar een lange adem voor nodig is en waar draagvlak voor verworven moet worden.

Kritisch

Resultaten maximaliseer je, zeker op het gebied van duurzaamheid, alleen door intensief samen te werken met tal van mensen en hun organisaties. Wij kunnen de afvalinzameling veranderen, maar inwoners zorgen zelf voor de echte afvalscheiding. Wij kunnen nog zo'n mooi plan hebben om in een wijk van het aardgas af te gaan, maar wanneer de woningbouwcorporaties het niet zien zitten of de huurders er niet in mee gaan, dan wordt het niets. Resultaten waar verandering voor nodig is, bereik je samen.

Een heel belangrijke speler bij het bereiken van die verandering is de rijksoverheid. Zij bepaalt de spelregels, zij heeft budgetten om ontwikkelingen te stimuleren of af te remmen en zij ziet toe op de naleving van de spelregels, zodat die voor iedereen gelden.

Op het gebied van duurzame energie en 'Van-gas-los' is er een uitstekende samenwerking met de rijksoverheid. De ambities zijn fors, de bijbehorende middelen worden ervoor uitgetrokken, de kwaliteit van de beleidsvoorstellen is hoog, de discussies met het werkveld soms intensief, en het is ongekend welke veranderingen er gerealiseerd worden in de praktijk om de uitstoot van broeikasgas tegen te gaan. In dit jaarverslag leest u alles over welke resultaten wij daarvoor kunnen boeken.

Tegelijkertijd is het ontzettend moeizaam samenwerken met diezelfde rijksoverheid op het gebied van afval en het hergebruik hiervan. Er worden grote ambities uitgesproken, zoals "volledig circulair in 2050". Dat is mooi en ook nodig. Maar wanneer we zien wat daar in de praktijk aan gedaan wordt om dit werkelijkheid te laten worden, dan is dat teleurstellend.

Natuurlijk zijn we er trots op dat we samen met een groot aantal gemeenten een veel betere scheiding aan de bron hebben gerealiseerd. Natuurlijk zijn we blij dat de sorteerpresetaties van zowel onze voorsorteerinstallatie als onze kunststof-

“er is een productieve samenwerking tussen producenten, de afvalverwerkende sector en de rijksoverheid nodig.”

sorteerinstallatie weer aanmerkelijk beter is geworden. We zijn blij dat onze bodemassen blijvend tot herbruikbare grondstoffen worden opgewerkt. We zijn blij dat we onze CO₂-afvang en -vervloeiing eindelijk stabiel kunnen laten produceren.

Volledig circulair gaan we hier alleen nooit mee worden. Daar is veel meer voor nodig. Daarvoor is een productieve samenwerking tussen producenten, de afvalverwerkende sector en de rijksoverheid nodig. Die laatste lijkt vrijwel geheel te ontbreken op dit terrein. Alhoewel de invoer van statiegeld op verpakkingen een goede maatregel is die de circulariteit gaat helpen, ga je het effect op de totale hoeveelheid restafval die we met elkaar produceren pas tegenkomen in de cijfers achter de komma. In de afgelopen jaren is de totale hoeveelheid afval eerder toegenomen dan afgenomen, preventie is nauwelijks van de grond gekomen. Doorgaan met een ambitie voor 2050 herhalen en daar in concreet beleid en uitvoering geen vervolg aan geven, leidt tot toenemende frustratie. Dat is jammer, want er is groot draagvlak om veel minder afval te produceren en het wel ontstane afval daadwerkelijk te hergebruiken. Daar is wel effectief beleid voor nodig.

Hoe zou dat beleid er uit kunnen zien? Het is duidelijk dat er veel meer aandacht (en sturing!) moet komen aan de 'voorkant' van de keten en een meer integrale (en internationale) benadering. Wat daarbij in ieder geval zou helpen is onder andere:

- een verbod om producten te ontwerpen en op de markt brengen die niet te repareren en/of te recyclen zijn, zoals de 30% kunststofverpakkingen waarvan we in de supermarkt al weten dat ze technisch niet te recyclen zijn;
- een vergaande stimulering van de inzet van recyclelaar door de inzet van juridische en/of financiële instrumenten;
- bij sloop en nieuwbouw van gebouwen een verplichte scheiding in monostromen en een verbod op het verbranden van sloopafval;
- een duidelijke keuze van de rijksoverheid tussen versneld realiseren van recyclingcapaciteit en afbouwen van verbrandingscapaciteit of juist investeren in het afvangen van CO₂ bij de bestaande verbrandingscapaciteit;
- een internationaal speelveld waarbij Nederland gebruikmaakt van verwerkingscapaciteit in ons omringende landen en de ons omringende landen gebruik kunnen maken van hoogwaardige verwerkingscapaciteit in Nederland. Of gaan we op afvalverwerkingsgebied toch vooral voor een Nederlandse insteek?

Vanuit onze warmte- en duurzame energieactiviteiten weten we hoeveel energie het geeft wanneer je het onmogelijke waar weet te maken. Op lokaal niveau zijn overheden zeer gemotiveerd om grote ambities op het gebied van klimaat en afval daadwerkelijk waar te maken. Ons jaarverslag laat het zien. Wat zou het geweldig zijn wanneer we ook op het gebied van afval en de realisatie van een echt circulaire economie in die flow terecht kunnen komen. Een flow waarin we samen optrekken als overheid, als wetenschappelijke instellingen, als bedrijfsleven en als afvalsector. En samen optrekken is ook echt samen werken. Serieus luisteren naar elkaars ideeën en bedenkingen, daar bloed-zweet-en-tranen in steken. Ieder op haar eigen terrein en vanuit een eigen verantwoordelijkheid.

Dan krijgen we de komende jaren ook op afvalgebied niet alleen de resultaten van onderop, maar dan krijgen we gezamenlijke resultaten die tot een transformatie van onze economie leiden.

Dion van Steensel
algemeen directeur
Alkmaar, 5 april 2022